POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponentky práce
Autor práce: Helena Hronová
Název práce: Politika rovnosti žen a mužů ve vztahu ke kvótám
Autor posudku: Magdalena Mouralová

Helena Hronová se ve své diplomové práci věnuje politice rovných příležitostí žen a mužů, což je oblast aktuální a v souladu se společenskou poptávkou a tedy vhodná pro diplomovou práci. Práce „si klade za cíl popsat politiku naplňování rovnosti žen a mužů v České republice, a to jak obecně, tak na příkladu problematiky kvót“ (str. 32). Autorka následně formulovala výzkumnou otázku, „Jak je naplňována politika rovnosti žen a mužů ve vztahu ke kvótám?“, kterou rozdělila do tří podotázek: „Jak je zajišťována politika rovných příležitostí z institucionálního hlediska? Jaké aktivity na podporu rovných příležitostí jsou vyvíjeny v rámci odborných výborů a podvýborů vlády? Jak probíhala diskuze o kvótách v rámci politiky rovných příležitostí?“ (str. 32). Cíle (a ostatně i název) práce jsou formulovány trochu nešikovně – není mi jasné, jak přesně se politika *vztahuje* ke kvótám; domnívám se, že kvóty jsou spíše *nástrojem* politiky.

Formulované výzkumné otázky nejsou nijak dále operacionalizovány; není jasné, jak autorka postupovala při hledání odpovědí a samotná práce tyto **odpovědi nabízí jen velmi neurčitě, pokud vůbec**. Autorka tak např. v závěru konstatuje, že *„z institucionálního hlediska je politika rovných příležitostí dobře ošetřena“* (str. 74), nicméně není jasné, co znamená ono „dobře“ a jak se liší od případného „špatně“. Odpovědi na zbývající podotázky si pak čtenář musí domyslet, snad na základě povrchně zanalyzovaných čtyř zápisů z jednání rad či výborů zabývajících se touto problematikou. Výzkumné otázky tedy byly stanoveny, nebyly však operacionalizovány a jen obtížně lze mluvit o jejich zodpovězení.

Předchozí výtka souvisí s dalším problémem práce, a totiž **nejasným zacílením**. V práci se míchá několik linek a není zřejmý jejich vztah. Na jedné straně se práce věnuje obecně problematice rovnosti žen a mužů, popisuje situaci žen na trhu práce a hlavní důraz je asi kladen na nástroj kvót. Práce se především soustředí na situaci v české státní správě, nicméně explicitně řečeno to nikde není. Práce tak není ani dobrou prací s širokým záběrem v oblasti rovnosti žen a mužů, ani dobře zacílenou prací na problematiku kvót v české státní správě. Působí nejspíše jako nakupení všemožných více či méně relevantních faktů a informací a lze ji tak pokládat nejspíše za rešerši v oblasti dané problematiky, a to ještě rešerši, u které chybí jasné zadání.

Velké **rezervy spatřuji i ve strukturaci práce**. Struktura není jasná, autorka nijak nevysvětluje smysl jednotlivých částí a jejich návaznost. Nejen, že se neorientuje čtenář, ale zdá se, že ve smyslu kapitol nemá jasno ani sama autorka. Některé kapitoly se tak obsahově překrývají, např. kapitoly 2 (Vymezení problému) a 4 (Kvóty – stav poznání) obě shodně obsahují výčet více či méně relevantních výroku o nerovnosti žen a mužů, včetně příkladů obdobného charakteru (zastoupení ve vrcholných orgánech různých českých veřejných institucí).

Za nedostatečnou považuji také práci s teoriemi. Jsou sice zmíněny relevantní přístupy a koncepty (evropeizace, teorie mužských a ženských rolí Talcotta Parsonse), avšak jejich role je čistě ornamentální – jsou uvedeny, protože se to u diplomové práce sluší, ale nemají jasný účel ve výstavbě práce a nijak autorce nepomáhají při hledání odpovědí na výzkumné otázky.

Podobně **nedostatečně je zpracována i metodologie**. Autorka ji věnuje jedinou stranu, kde je zmíněn (ale opravdu pouze zmíněn, nikoliv jakkoliv rozebrán) design případové studie a dále je

odstavec věnován některým datům a jejich sběru (dotazníky a rozhovor). Další uplatněné metody a heuristiky nejsou ani zmíněny, nedozvíme se tak nic o analýze aktérů, kterou autorka provádí, o výběru dokumentů, které analyzuje, natož o způsobu analýzy a limitech zvolených přístupů.

Pro ilustraci kvality práce, především v oblasti metodologie a strukturace, detailněji rozebírám odstavec ze str. 62:

> *Rozhor proběhl 9. dubna 2014.[1] Dotazníková šetření byla provedena v týdnech od 1. dubna 2014 do 10. dubna 2014. Dotazníky byly jednotlivým vedoucím zaměstnancům rozeslány v rámci spolupráce s jednotlivými Gender Focal Pointy.[2] V průběhu celé případové studie byla zachována anonymita.[3] Na vedoucích místech převažuje vyšší počet žen, konkrétně se dle Přílohy k Závěrečné zprávě o plnění priorit a postupů vlády při prosazování rovnosti žen a mužů za rok 2012 jedná o 721 vedoucích pracovníků – mužů a 495 vedoucích pracovníků - žen. Účast žen v rozhodovacím procesu na této pozici je tedy více jak 40%[4]. (Ministerstvo práce a sociálních věcí, Zpráva…)[5]. Pokud by tedy byla návratnost 100%, jak autorka práce předpokládala[6], jednalo by se o poměrně velký vzorek[7], který by mohl být dále využíván. Celková návratnost dotazníků však byla překvapivě nízká (10 dotazníků), výsledky tedy mají pouze informativní charakter. Citace, které vyplynuly z navrácených dotazníků[8] a z analýzy rozhovorů v zápisech, jsou psány kurzívou.[9]*

Údaje obsažené v práci lze pokládat za **věcně správné**, nicméně **nejsou propojeny do jasné argumentační linky**. I zde lze nalézt nedostatky jako např. nedokládání tvrzení (např. *„politika rovných příležitostí je vnímána jako politika tlačená shora“* – str. 17; *„genderově segregovaný trh práce“* – tamtéž) či nejasné přiřazení informací ke zdrojům (*„Na nejvyšší vedoucí pracovní pozice dosahuje v České republice pouze 4 % žen dle průzkumu provedeného Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí. I když se setkáme s tvrzením, že účast žen ve vedoucích pozicích stoupá, dosahuje ve službách 2/3, ve výrobních odvětvích 2/5 a v top managementu asi 1/3 (Dudová a kol)* – str. 18).“ Kdo přesně říká, že podíl stoupá? Navíc jde o nešikovnou formulaci, kdy není jasné, k čemu se vztahují procenta. Takto formulované jsou argumenty protichůdné. Z další ukázky je kromě nedostatečného dokládání patrný i způsob zacházení s hodnotami. *„Zavedení genderových kvót je jistě přínosem pro politiku rovných příležitostí na trhu práce. Země, které již tento systém zavedly, mohou být zdárným příkladem citlivé*

[1] Je nutné si domyslet, že patrně jde o rozhovor s L. Zachariášovou, zmíněný o několik odstavců výše.
[2] Skok od rozhovoru k dotazníkům, nicméně toto je celkem dobrý popis použitého postupu dotazníkového šetření.
[3] Čtenář zmaten – jaký je vztah dotazníku a případové studie? Zároveň není pravda, že by v případové studii, byla zachována anonymita. Víme, že rozhovor byl s L. Zachariášovou a v analyzovaných zápisech jsou též uváděna jména.
[4] Chybné psaní procent
[5] Toto je už spíše analýza, resp. popis výsledků. Lze se pouze domnívat, že patrně jde o „dotazovaný soubor respondentů“.
[6] Tento výrok vyvolává otázku, jakou metodologickou průpravu má autorka v oblasti dotazníkových šetření, neboť předpokládat 100% návratnost je naprosto naivní.
[7] Chápu-li správně úmysl poslat dotazník na všechny vedoucí pracovníky v české státní správě, šlo by o census, celou populaci, nikoliv o vzorek.
[8] Velmi neobratná formulace.
[9] Zde se autorka opět vrací k popisu práce s dotazníkem, což měl být patrně hlavní smysl tohoto odstavce.

genderové i personální politiky.“ (str. 43). Studentka se často uchyluje k normativně, hodnotové soudy ale nejsou reflektovány. Hodnověrnosti argumentaci nepřidává ani opakované využívání totožné citace Špondrové na str. 28, 39, 48).

Jazykové, stylistické a formální stránka práce je ucházející. Práce s prameny je standardní, uvedené bibliografické údaje jsou formálně v pořádku. Nepříjemné jsou především hojné stylistické neobratnosti, namátkou pár příkladů („I přes úspěch změny postavení žen v systému lidských práv“ – str. 17; „v procesu trvání let došlo k řadě změn“ – str. 45; „výzkum uvádí firmy do tisíce zaměstnanců s plošnější organizační strukturou“ – str. 45). Práce má rezervy i v grafické úpravě (např. nejednotné používání odrážek v práci).

Celkově je tedy práce velmi slabá, práce nepřináší nic moc zajímavého, nemá jasné zacílení, nedostatečná je práce s teoriemi i zpracování metodologie

Z výše uvedených důvodů nedoporučuji práci přijmout k obhajobě a navrhuji její přepracování.

Datum: 17. 6. 2014 Magdalena Mouralová